

รายงานการสำรวจการค้าชายแดน จังหวัดเชียงราย
และการค้าชายแดนประเทศลาว – จีน
สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย

*****

ตามที่ ประชุมคณะกรรมการสมาคม ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันอังคารที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 ที่ประชุม
มีมติเห็นด้วย ในการเดินทางไปสำรวจการค้าชายแดนที่จังหวัดเชียงราย และการค้าชายแดนประเทศลาว – จีน
ในระหว่างวันที่ 19 – 22 มีนาคม 2562 เพื่อจัดให้มีกิจกรรมการเดินทางไปดูเส้นทางหมายเลข R3A ซึ่งเป็นถนนที่
รัฐบาลจีนพยายามผลักดันให้เป็นเส้นทาง Logistics ในการลำเลียงสินค้าจากจีนสู่ประเทศไทย ลาว พม่า และเวียดนาม
รายละเอียดมีดังนี้

เส้นทาง R3A (Road 3 Asia)

รองประธานหอการค้า จังหวัดเชียงราย - นักธุรกิจชายแดนลุ่มแม่น้ำโขงแถวหน้าของไทย เปิดเผยว่ากลุ่มทุนจีนคือกลุ่ม "ไห่เซิง" ได้สัมปทานจากทางการ สปป.ลาว พัฒนาโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็น ที่อยู่ห่างจากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ไปตามแนวถนนเส้นทาง R3A ประมาณ 254 กิโลเมตร เป็นระยะเวลา 90 ปี บนพื้นที่ประมาณ 34.2 ตารางกิโลเมตร หรือ 21,375 ไร่ ใช้เงินลงทุนนับ 10,000 ล้านบาท

เป็นเส้นทางสายใหม่เชื่อมโยงระหว่าง จีน-ลาว-ไทย โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 ภายใต้โครงการ "สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ" และเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปลายเดือนมีนาคม 2551 เป็นต้นมา "เส้นทาง R3A หรือคุนหมิง กงล้อ" คือเส้นทางเชื่อมกรุงเทพฯ สู่คุนหมิง ซึ่งมีต้นทางเริ่มจากเชียงของ ประเทศไทย บ่อแก้ว - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น ของประเทศลาว บ่อหาน - เชียงรุ่งหรือจิ่งหง ในแคว้นสิบสองปันนา นครคุนหมิงมณฑลยูนนาน ของประเทศจีน โดยมีระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงคุนหมิงรวมกว่า 1,800 กิโลเมตร นอกจากนี้ไทยและจีนจะร่วมมือกันก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 เชียงของ - ห้วยทราย โดยมีวงเงินก่อสร้างประมาณ 1,000 ล้านบาท จากการที่รัฐบาลจีนมีแผนในการพัฒนามณฑลยูนนานให้เป็นเมืองเศรษฐกิจทางตอนใต้ของประเทศ โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะในกลุ่มความร่วมมือสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของ 4 ประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือของไทย ลาว พม่า และภาคใต้ของจีน (มณฑลยูนนาน) ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางการค้าภายในภูมิภาค โดยเฉพาะเมื่อจีนได้บรรลุข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ก็จะกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายมูลค่าทางการค้าระหว่างภูมิภาคที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ เช่น การค้าขายข้ามประเทศ ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นเส้นทางขนส่งที่น่าจับตามองมากที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอีกด้วย กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-Region : GMS) ถือเป็นความร่วมมือสำคัญในการเชื่อมโยง และพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาคอินโดจีน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) ที่จะนำมาซึ่งประโยชน์และก่อเกิดรายได้มหาศาลกับกลุ่มประเทศที่อยู่บนเส้นทาง R3A แห่งนี้ สำหรับการก่อสร้างถนนสายเศรษฐกิจ R3A เพื่อเชื่อมโยงการคมนาคมในกลุ่มประเทศ อนุภาคลุ่มน้ำโขงนับเป็นโครงการบูรณาการเศรษฐกิจในระดับมหภาค ทั้งทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว นับว่าเป็นโอกาสสูงมากที่ประเทศไทยจะมีช่องทางและโอกาสในการเปิดรับนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนตอนใต้ ที่จะเดินทางมาทางรถยนต์

และทางเรือ เพื่อมาท่องเที่ยวยังจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือของประเทศไทย เนื่องจากจำนวนประชากรของจีนนั้นมีจำนวนมากกว่า 1,400 ล้านคน นอกจากการเปิดถนนเส้น R3A แล้ว ประเทศจีนยังได้ลงทุนทำธุรกิจเม็กะโปรเจ็คต่าง ๆ มากมายบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เช่น เ็นเตอร์เทนเมนท์คอมเพล็กซ์ขนาดใหญ่และนิคมอุตสาหกรรม ส่งผลทำให้จังหวัดทางภาคเหนือตอนปลายอย่างจังหวัดเชียงรายได้รับผลประโยชน์โดยตรง รวมทั้งจังหวัดใกล้เคียงที่จะได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยถือว่าเป็นโอกาสทองในการเปิดช่องทางแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ รวมถึงประเทศที่ 3 ที่ทำการเดินทางผ่านประเทศลาว เมื่อเดินทางมาถึงปลายทางของการสำรวจลงพื้นที่ที่เส้นทางขนส่ง R3A นั่นก็คือ “ด่านเชียงของ” จังหวัดเชียงราย (โดยนั่งรถข้ามสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 4 ซึ่งเป็นประตูทางออกของไทยในการส่งออกสินค้าไปจีน และเป็นประตูทางเข้าสู่ไทยในการนำเข้าสินค้าจากจีนผ่านเส้นทาง R3A ปัจจุบัน ด่านศุลกากรเชียงของมีความพร้อมและสามารถปฏิบัติงานด้านการตรวจคนเข้าเมืองได้อย่างดี

จังหวัดเชียงราย

สินค้าเกษตรของจังหวัดเชียงราย ที่มีศักยภาพส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวออร์แกนิก กาแฟ ลำไย และสับปะรดภูเก็ต สำหรับสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดจีน คือ ข้าวหอมมะลิ และสับปะรดภูเก็ต ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย ใช้เส้นทางขนส่งทางบก R3A เป็นเส้นทางหลักในการขนส่งสินค้าไปจีน เพราะสะดวก รวดเร็วและคุ้มค่า เส้นทาง R3A นอกจากจะสร้างประโยชน์ทางการส่งออกให้กับจังหวัดเชียงรายแล้ว ยังช่วยผลักดันภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้เฟื่องฟู โดยเฉพาะตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวจีนเริ่มใช้เส้นทาง R3A เพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น และต้องผ่านจังหวัดเชียงรายของเราก่อนที่จะไปท่องเที่ยวจังหวัดอื่น ๆ ปัจจุบันผู้ประกอบการจังหวัดเชียงใหม่ มีการส่งออกสินค้าเกษตรจำนวนมากไปจีน โดยผ่านเส้น R3A ไปถึง ที่นครคุนหมิง และมีการขนส่งสินค้าจำนวนหนึ่งผ่านเส้นทาง R3A และต่อไปยังนครเฉิงตู ผู้ตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร เหมิงหยาง นครเฉิงตู สำหรับสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพของ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ลำไย ลิ้นจี่ มะขาม มะม่วงน้ำดอกไม้ รวมทั้งผลไม้กระป๋อง และสินค้าเกษตรแปรรูป

“จีนมีประชากรจำนวนมาก ทำให้ความต้องการบริโภคสินค้าก็เพิ่มมากขึ้นด้วย ในขณะที่นครเฉิงตู และจังหวัดเชียงใหม่ได้สถาปนาเป็นเมืองพี่เมืองน้องกัน ซึ่งเราจะอาศัยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นสื่อกลางในการผลักดันสินค้าไทย โดยเฉพาะสินค้าจากจังหวัดเชียงใหม่ให้ไปปรากฏ และเป็นที่ยึดถือของชาวนครเฉิงตูมากขึ้น เพื่อโอกาสและช่องทางการส่งออกสินค้าไทยไปจีนในอนาคตโดยใช้เส้นทางขนส่ง R3A (กรุงเทพฯ - คุนหมิง) และต่อไปยังนครเฉิงตู”

ผู้ประกอบการจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ส่งออกสินค้าบริโภคเป็นหลัก โดยหลายปีที่ผ่านมาตัวเลขการส่งออกสินค้าไปจีนสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะสินค้าประเภทข้าวและผลไม้ซึ่งขนส่งผ่านเส้นทางบก R3A ในขณะที่การนำเข้าสินค้าจากจีนยังคงมีปริมาณที่ค่อนข้างน้อย ตัวเลขการส่งออกสินค้าไทยไปจีนสูงขึ้น เป็นผลมาจากการเปิดใช้เส้นทางขนส่ง R3A ที่สะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาจากเส้นทางการขนส่งสายนี้ เช่น สินค้าไทยถูกกักที่ด่านตรวจเป็นเวลานานทำให้สินค้าสดเกิดความเสียหาย รวมถึงผู้ประกอบการรายใหม่มีความรู้ด้านขนส่งโลจิสติกส์ยังไม่เพียงพอ จึงถูกกลโกงทำให้การขนส่งสินค้าเกิดความล่าช้าและต้องเสียค่าชดเชย ทั้งนี้ จังหวัดเชียงใหม่และนครเฉิงตู ได้สถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างกัน จึงเป็นโอกาสที่ดีของจังหวัดเชียงใหม่ในการผลักดันภาคการค้าระหว่างประเทศผ่านเส้นเศรษฐกิจ R3A (กรุงเทพฯ - คุนหมิง) และต่อไปยังนครเฉิงตู เพื่อขยายตลาดสินค้าไทยในนครเฉิงตู รวมถึงผลักดันการท่องเที่ยวตลาดจีนที่มีศักยภาพสูงโดยใช้ประโยชน์จากเส้นทาง R3A เช่นเดียวกัน”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ประเทศที่กั้นกลางระหว่างจีนและไทย ซึ่งเป็นจุดครึ่งทาง และทางผ่านของเส้นทางขนส่ง R3A โดยมีด่านบ่อเต็น (สปป.ลาว) เป็นด่านพรมแดนติดกับด่านบ่อหาน (จีน) และด่านห้วยทราย (สปป.ลาว) เป็นด่านชายแดนที่ติดกับด่านเชียงของ (ไทย) รวมระยะเส้นทาง R3A ใน สปป.ลาว ประมาณ 247 กิโลเมตรใช้เวลาการเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงกว่า เนื่องจากเส้นทางเป็นถนน 2 เลน ค่อนข้างแคบผ่านชุมชนตลอดทาง ถนนบางช่วงกำลังอยู่ในระหว่างซ่อมแซม ก่อปรกับเส้นทางถนนส่วนใหญ่ตัดผ่านไปตามภูเขาที่คดเคี้ยว จึงทำให้การคมนาคมช้าลงในบางช่วง เมื่อเดินทางเข้าสู่ สปป.ลาว ได้พบเห็นลานเปลี่ยนถ่ายสินค้าที่มีรถตู้คอนเทนเนอร์ขนส่งสินค้าจากจีนและไทยจำนวนมากจอดอยู่เพื่อรอเปลี่ยนหัวรถ และเปลี่ยนถ่ายตู้สินค้าเพื่อขนส่งเข้าสู่ สปป.ลาว และจีน ซึ่งขณะนี้ชายแดนบ่อเต็น แขวงหลวงน้ำทา สปป.ลาว ตรงข้ามเมืองโมฮาน เขตปกครองตนเองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สปป.จีน หนึ่งในจุดยุทธศาสตร์สำคัญตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor ; NSEC) และจุดเชื่อมต่อรถไฟความเร็วสูงจีน - ลาว กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ หลัง สปป.ลาว เปิดพื้นที่ให้สัมปทานกลุ่มทุนจีนพัฒนา - จัดตั้งเขตเศรษฐกิจบ่อเต็นอีกครั้ง และมีโอกาสสูงที่นักท่องเที่ยวจากประเทศไทยจะเดินทางไปตามถนน R3A จากอำเภอเชียงของเพื่อไปยังเมืองบ่อเต็น หรือหากเส้นทางรถไฟความเร็วสูงแล้วเสร็จก็อาจจะเดินทางจากด่านฯ เมืองเงิน - หงสา แขวงไชยบุรี ตรงข้ามน่าน หรือเดินทางข้ามจากหนองคายที่มีสถานีรถไฟดังกล่าว

